

Předhradí: Od r. 1990 městská památková zóna, „Vesnice roku 1998“, nyní 459 obyvatel. Původně opevněný městyš Rychmburk z 15. stol. před stejnojmenným hradem, zachovány 4 bašty. Barok. kostel P. Marie Sedmibolestné z r. 1753 se stroplími freskami, věž z r. 1816. Fara s mansardovou střechou z doby okolo r. 1760. Panská zahrada obklopená kamennou zdí, uvnitř s altánem a bustou zakladatele Filipa Kinského. Na náměstí socha sv. Judy Tadeáše z r. 1723. Rodišťe básníka Adolfa Heyduka (1835 - 1923) - busta od J. Štursy z r. 1935 na hospodě „Na Sklenářce“ u hlavní silnice.

Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky: Zřízen r. 1998 (510,6 ha) k uchování krajinného rázu - údolních niv s břehovými porosty, podmačenými loukami, rozptýlenou zelení a přilehlými lesy. Podloží je tvořeno podél toku Novohradky pískovcem a opukou, podél toku Krounky žulou. Vyskytují se vzácné druhy rostlin a živočichů, např. lilie zlatohlavá, prstnatec májový, rosnatka okrouhlostá, mlék skvrnitý, čolek velký, ledňáček říční, čap černý a další.

Rychmburk: Hrad nad údolím Krounky, připomínán r. 1325, z té doby 30 m vysoká válcová věž. Od r. 1387 majetkem panů z Pardubic, r. 1425 dobyt husitý, v letech 1530-40 přestavěn Jindřichem z Valdštejna v renes. zámek, zbarokizován F. Kinským 1793-98 (2. patro). Most přes příkop vytesaný ve skále (dnes v něm zahrada). - V současnosti domov pro osoby s chronickým duševním onemocněním, areál je přístupný (vyhlídková věž, historická expozice ve sklepních prostorách, v prac. dnech bulet na nádvoří).

Šilinkův důl: Skalnaté údolí Krounky (viz tamtéž). Místy zajištěná červeně značená stezka není průjezdná ani na horském kole (říčku by bylo třeba brodit). V horní části údolí na pravém břehu dva chatové tábory a na levém břehu vyhlední restaurace.

Terežka: Rozhledna financovaná za podpory Pardubického kraje, přístupná od 22. 8. 2004. K nejvyšší vyhlídkové plošině měří 25 m, celkem 28 m. Dne 4. 4. 2007 byla na rozhledně zprovozněna on-line webkamera. Otvírací doba jako u následující, ale s přestávkou od 12 do 13 hodin. Kontakt: Paní Doležalová, tel. 469 321 141, 723 148 200.

Toulovcova rozhledna: Vysoká 15,5 m, vyhlídková plošina ve výšce 12 m, přístupná od 16. 2. 2002. Otvírací doba: květen a červen - denně mimo pondělí 10 - 16 hodin, červenec a srpen - totéž 10 - 17 hodin.

Zderaz: Typická lesní láňová ves, jaké vznikaly kolonizační zdejší krajiny Podlažickým kašterem řádu benediktinů v polovině 13. stol. První písemná zpráva je z roku 1398, kdy byla jednou ze vsí patřících k Božímu domu, tj. k Novým Hradům. - Systém zedrazských pískovcových sklepů, v minulosti částečně obydlených, je bezesporu ojetinou českou raritou. Po zásluze bylo přikročeno k rekonstrukci nejznamenějšího a historicky prokázatelného skalního obydlí nad čp. 32 ve Zderazi. Sklepy sloužily nejčastěji k ukládání zemědělských přebytků. V jednom ze sklepů byla umístěna i kovárna, v dalším již zmíněné skalní obydlí a 4 sklepy byly využity jako chlévy. Z původních cca 40 doložených sklepů jich je v současnosti dochováno pouze 27. Ostatní byly buď zasypany, nebo podlehly lokální těžbě písku či nové zástavbě.

Těšíme se na vás i vaše rodiny či kamarády!

Děkujeme sponzorům, za jejichž finanční podpory se akce TKSP uskutečňují:

						
--	---	---	---	---	--	---

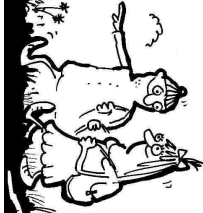
4. 5. 2009

TURISTICKÝ KLUB SYNTHEZIA PARDUBICE, o. s.
ODBOR KČT 109209, KLUB ČSTV 3606108
 Pernerova 1490, 530 02 Pardubice, tksp@seznam.cz, www.tksp.jint

**Pojďte s námi do krásné jarní přírody!
 V sobotu 23. května 2009 pořádáme
 11. ročník turistického pochodu a cyklojízdy**

PO KROUNCE A NOVOHRADCE

Co jsme pro vás opět připravili v půvabném prostředí Přírodního parku „Údolí Krounky a Novohradky“:

① Šest okružních pěších tras - délky 8, 16, 24, 28, 34 a 38 km - přes různá zajímavá místa, jako je Šilinkův důl (kde stezka je od r. 2007 zabezpečena žebříky a řetězy), rozhledna Borůvka a příp. Pivnická rokle nebo hrad Košumberk.

② Opravdovými cykloturistům (nikoliv silničním cyklistům) připravil Odlí cykloturistiky v TKSP pět rovněž okružních tras od 10 do 50 km (včetně tras „Přes tři rozhledny“ - Borůvku, Toulovcovu a Terežku); kromě nich lze částečně využít i pěší trasy (pro mlhovňky polních a lesních cest). Návrh pro labužníky: Kolo odložit v cíli a projít si pěšky okružní trasu 8 km - největší zajímavost oblasti, Šilinkův důl, není průjezdná ani na horském kole! Hvězdicová cívka jízda na Rychmburk samozřejmě zůstává.

③ Všechny pěší i cyklistické trasy mají společný průběžný start a cíl od 8 do 17 hodin v Předhradí v „Pivnici u Škrochů“ (p. Jiří Pavišťa, mobil 774 855 488), kde všichni registrovaní účastníci, kteří prošli (projeili) předepsané kontrolní body na trasách, obdrží pamětní list na své jméno s potvrzenou kilometráží.

④ Na startu každý dostane popis všech tras (pěších i cyklo), i letos bez kopíí map. Protože v oblasti konání akce je minimum „normálních“ turistických značených tras, je převážná většina pěších tras vedena po dobře značených místních cyklotrasách pro horská kola, které jsou výborně využitelné pro pěší turistiku (a některé i pro „obyčejná“ kola). Doporučuje se proto mapa „Toulovcovy maštale“ (mapa mikroregionu 1:25.000, 2. vyd. 2005, lze ji koupit např. v restauraci v Šilinkově dole), pro cykloturisty mapa KČT 1:100.000 č. 11 „Zdářské vrchy a Železné hory“; pro všechny pak mapa KČT 1:50.000 č. 47 „Vysokomyštsko a Skutečsko“. (Nekupovat 3. vydání z r. 2007, obsahuje neuvěřitelně mnoho nesmyslů!)

⑤ Při dostatečném zájmu turistů z Pardubicka a Chrudimska bude **vypraven autobus v 7.30 z Pardubic** od Zimního stacionu za jednotnou cenu 100 Kč, který pojedě zpět z Předhradí v 17 hodin. **Zájemci se přihláší a zaplatí do 13. 5.** u Luboše Chládky (e-mail: lubochlad@seznam.cz, tel.: 466 645 605).

⑥ Připomínáme, že akce TKSP počítá se skutečnými turisty - mlhovňáky čisté přírody - a rozhodně neuspokojí spěratelé razítek a odznaků!

Od dětí a mládeže do 18 let se nevybírá startovné, všichni starší zaplatí 10 Kč.

Akce je zařazena do oblastního i celostátního kalendáře KČT.

Jak na start:

Pěšáci z Pardubicka, pokud se nepojede autobusem: Rychlíkem „Chrudimka“ - Pce 6.55, Rosice n/L. 7.05, Chrudim 7.25, přestup Žďárec u Sk. 7.53/8.03, příjezd Předhradí 8.14. (Další, osobní vlak pro ty, kdo půjdou jen krátké trasy: Pce 9.25, Rosice 9.30, Chrudim 9.43, přestup 10.13/10.15, Předhradí 10.25.) Od vlaku 2 km po silnici do Předhradí ke kostelu, mezi ním a náměstím je po levé straně ona Pivnice u Skrochů. (Tyto 2 km nejsou započítány do délky pěších tras.)

Cyklisté z Pardubicka: Spěšným vlakem s přepravou kol „Vysočina“ - Pce 7.35, Rosice n/L. 7.48, Chrudim 8.02; příjezd Skuteč 8.47. Od nádraží asi 4 km po silnici ke kostelu v Předhradí a jako výše. (Není započítáno do délky cykloturistických tras.)

Cyklisté s dopravou auty: Zaparkovat přímo v obci Předhradí (na náměstíčku).

Z Hlinska: Pěšáci vlakem v 7.37 s přestupem ve Žďárci u Skutče, příjezd do Předhradí v 8.14. Cyklisté příjezd po vlastní ose přes Ranou (asi 15 km, může stačit jako cílová jízda pro děti).

Všichni od Svitav a Poličky: Osobními vlaky - Svitavy 6.13, Polička 6.57, Předhradí příjezd 7.44, nebo Svitavy 8.15, Polička 9.14, Předhradí příjezd 9.57.

Vlakové spoje zpět viz v popisech tras, případný autobus do Pardubic odjede v 17 h.

Abychom mohli připravit dostatečný a přitom nikoliv zbytečný počet výřísků propagic a pamětních listů, hlaste svou účast do 15. května L. Chládkovi na tel. 466 645 605 nebo e-mail lubchlad@seznam.cz.

Co můžete na trasách vidět (v abecedním pořadí):

Borůvka: Rozhledna nad obcí Hluboká je v pořadí již třetí, kterou realizovalo Sdružení obcí Toulcovy Maštale. Svoji ojedinelou a netradiční konstrukci (přímkový hyperboloid) patří bezesporu k nejzajímavějším a nejkrásnějším stavbám tohoto druhu nejen v mikroregionu Toulcovy Maštale, ale i v širším okolí. Název rozhledny je odvozen od místa pod rozhlednou, kterému se říká Borek nebo Na Borůvci. Rozhledna je vysoká 18,5 m, vyhlídková plošina je ve výšce 15 metrů a je postavena v kombinaci materiálů dřev-kov. Veřejnosti slouží od 4. června 2005. Otvírací doba v květnu: 10 - 12, 13 - 16 hodin. Výhled na Chrudimsko, Pardubicko, Křkonoše a Jeseníky; Orlické hory cloní blízký les. Pozor - na 3. vydání mapy KČT č. 47 je zakreslena zcela nesmyslně u Rychnová, v místě její fiktivní polohy je ve skutečnosti velké polní hnojiště!

Hluboká: Obec Hluboká a osada Střítež jsou poprvé zmiňovány r. 1144. Jméno Stříteže povstalo od strážžité cesky, která od zdslavského a rabouňského hradíště vedla údolím nynější Novohradky a pomezním hvozdem od Hrochova Týnce na zemskou stezku Trstenickou. - V r. 1878 v Hluboké a 1884 ve Stříteži byly postaveny kapličky. Do r. 1905 byla Hluboká přiškolena do Perálee.

Jarošov: Vznikl v l. 1350-60 jako dvůr nebo tvrz v západní části obce, první písemná zmínka je z roku 1366. Na přelomu 14. a 15. století si koupil ves Jarošov (spolu s Budislaví, Mladočovem a Desnou) rytíř Toulovec z Třemošné. Byl osobou opředanou mnoha pověstmi, své bohatství získal údajně loupením převážně na Moravě a před odvetným nájezdem Moravanů se skrýval v těžce přístupných Budislavských skalách. Toulovec jako historická osoba nebyl loupěžným rytířem, nýbrž řádným litomyšlským měšťanem, který se těšil přízni krále Václava IV. Zemřel asi roku 1412.

Košumberk: Hrad na čedičové skále (nejlžižnější výskyt čediče v Čechách) nad údolím Novohradky postaven kolem r. 1300, po požáru r. 1573 renesančně opraven a přistavená dvě zámecká křídla (1600-23). V 17. století opuštěn, v l. 1922-23 restaurován.

V renes. budově purkrabství muzeum. - Dějiště románu A. Jiráska „V cizích službách“.

Krounka: Pramení nad Svatouchem 716 m n. m., vytváří romantická skalnatá údolí (Kabláně a zejména Šlínkuv díl - stazka v něm je misy zajištěna kramlemi a řetězy a za vysokého stavu vody může být obtížně průchodná!) a po 22,7 km ústí zleva do Novohradky u Dojí pod Košumberkem, 305 m n. m.

Kutín: Osada založená patrně bratrem Kutrou z Podlažického kláštera na konci 13. století. Nachází se v ní kaple Nejsvětějšího srdce Pána Ježíše z r. 1901 se zvoničkou.

Luže: Městská památková zóna. Renesanční radnice z r. 1542, pův. gotický farní kostel sv. Bartoloměje z konce 14. stol. zbarokizován po r. 1691 a upraven r. 1846. Poutní kostel Panny Marie Pomocnice křesťanu na Chlumku (vrcholné baroko z let 1690-96, stavěl G. B. Aliprandi podle návrhu P. I. Bayera) s monumentálními schodišti a obklopený kaplemi z r. 1711. Hamsova dětská léčebna a rehabilitační ústav (zál. r. 1901).

Nové Hradý: Na poč. 14. stol. středověká kolonizační osada Boží Dům, přejmenována podle nového hradu vybudovaného v 15. stol. na místě původní tvrze na návrší Starý zámek (opuštěn v pol. 18. století a rozebrán na stavební materiál, zachovány části hrady a zdi, parkově upraveno). Křížová cesta z r. 1767. Nový zámek z l. 1774-78, čestný dvůr se vstupní branou z r. 1783 - rokokový zámecký areál „české Versailles“, přístupný. Barokní kostel sv. Jakuba Většího z r. 1724 sloužil jako panská hrobka. Zvonice z r. 1739, památná lípa s obvodem 410 cm.

Novohradka: Pramení 634 m n. m. jako Vranický potok 2 km jv. od Proseče u Sk., na dolním toku se nazývá také Olšinka, délka toku 48,5 km. Ústí do Chrudimky pod Úhřetickou Lhotou, 229 m n. m. V malebném Dolanském údolí (součást Přírodního parku „Údolí Krounky a Novohradky“) četně bývalé mlýny, rekreační chalupy a chaty.

Paseky: Horská ves (okolo 600 m n. m.) nad Prosečí. Rozhledna Tereška (pojmenovaná podle spisovatelky Terezy Novákové, viz Proseč), směrem k Prosečí pomník odbojářů gen. Svaltoně a kpt. Sošky, zastřelených nacisty.

Perálec: Gotický kostel sv. Jana Křtitele z r. 1321 (presbytář, portál na sev. straně), barokní loď přistavěna r. 1765. V r. 1928 objeveny gotické nástěnné malby z 1. poloviny 14. století. Kazatelna ze 17. stol., dřevěná Panny Marie z 2. poloviny 16. století.

Pivnice: Přírodní památka (34,4 ha) zřízená 10. 12. 1998. Účelem je ochrana úzkého káňonu zatřiznutého v opukách a měkkých pískovcích, vyznačujícího se skalními výchozy s geomorfologickými zajímavostmi (skalní tunel, jeskyně, převisy, erozní tvary). Dále ochrana vzácných druhů živočichů a rostlin (mlok skvrnitý, kapradňorosty a mechy).

Polanka: Nyní hotel na křížovance silnic v údolí Novohradky poblíž Nových Hradů, na místě bývalé hájovny Polánky. Původní „Chata Polánka“ z r. 1935 shořela v r. 1999.

Proseč: Ve dvanáctém století patřila oblast patrně benediktinskému klášteru v Litomyšli a potom nejpozději od r. 1159 podlažickému klášteru, který krátce předtím vznikl záložem vladkyou Vrbatou. První písemná zmínka o Prosečí je z let 1349 a 1350. R. 1639 je doložena existence sklárny v Zábouř, pracovali v ní odborníci Němci nekatolíci. Proseč byla sídlem rychty s rchtářem. Osady Paseky, Martinice a Františky postupně vznikaly v 17. a 18. století na vykáčených plochách, na nichž bylo vyřezáno dříví pro provoz sklárny. R. 1785 bylo zavedeno číslování domů, v téže době byla postavena první silnice přes Proseč z Nových Hradů na cisařskou silnici do Borové. R. 1903 koupila v Prosečí stavení č. 74 spisovatelka Tereza Nováková, život městečka v 19. století vyfíčila v románě Děti čistého živého a napsala zde román Drašar. - R. 1906 byl zrušen hřbitov kolem kostela na náměstí, r. 1910 byla postavena radnice, r. 1912 byly přestavěny téměř všechny domky na zděné, r. 1912 byl zbořen starý katolický kostel a dle projektu Boží Dvořáka vystavěn nový při zachování nejstarší části. Proseč dala r. 1935 domovské právo spisovatelci Heinrichu Mannovi a v r. 1936 jeho bratru, nositeli Nobelovy ceny Thomasu Mannovi a jeho rodině jako důkaz profitaštického smýšlení.